

ULSTEIN KOMMUNE

ØKONOMIPLAN 2024 TIL 2027 OG BUDSJETT 2024

06.11.2023

Verner Larsen og Steinar Nummedal
Kommunedirektør/økonomileiar

ULSTEIN - der baug bryt båre

Økonomiplan 2024 til 2027 - utfordrande

- Høgt mottak av flyktningar – gir høge, men usikre inntekter inn i budsjettet i ei avgrensa tidsramme
- Kommune har gått frå ein høginntektskommune til ein minsteinntektskommune
- Betydeleg utfordingar i drifta i kommune i 2023 opp mot budsjettrammer – utviklinga i gjennomsnittleg skatteinntekt på landsbasis vil avgjere kommunen sitt resultat i 2024.

Økonomiplan 2024 til 2027 - utfordrande

- Høge investeringar kjem til å presse drifta framover

	2024	2026	2026	2027
Konsekvens drift	1 705 500	7 841 000	19 208 500	20 284 500

- Skulle redusert gjeld, men investering er nødvendig for effektiv drift og auka kapasitet.
- Grense mellom driftskostnad og investering. Vert investeringar gjennomført med høg nok frekvens vert det ein driftskostnad.

Minimalt med nye driftstiltak

- Korrigering for lønsauke frå 2023 til 2024
- Avsetning til forventa lønsauke i 2024
- Korrigering for overføring av oppgåver til kommunen i rammetilskotet for 2024
- Justeringar mellom kommunen og eigedomsselskapet
- Justering i inntekt for mottak av 80 flyktningar i 2024
- Justeringar i budsjett drift ut frå tidlegare vedtak
- To stillingar knytt til stab / støtte / sentral adm.

Økonomiplan 2024 til 2027 - utfordrande

- Skatt og rammetilskot gjer at vi er definert som ein minsteinntektskommune og har levd med reduksjon i skattenivået frå 2014
- Vi har svært høg gjeld målt opp mot inntektsgrunnlaget vårt.
- Dette reknestykket skal ikkje gå i hop, men kommunen har gått med eit lite overskot
- Grunnen:
 - Effektiv drift
 - Gode planer som har bygd opp ein framtidsretta infrastruktur
 - Dyktige, motiverte og framoverlente tilsette

Trinna i den heilskaplege innsatstrappa i Ulstein kommune viser grad av inngrisen i innbyggjarane sine liv

Førebygging framfor reparasjon fordi det alltid gir betre resultat til lågare kostnad enn å reagere når noko må reparerast.

Målet er å styrke dei lågare trinna i innsatstrappa ved å ta smarte grep øvst i trappa

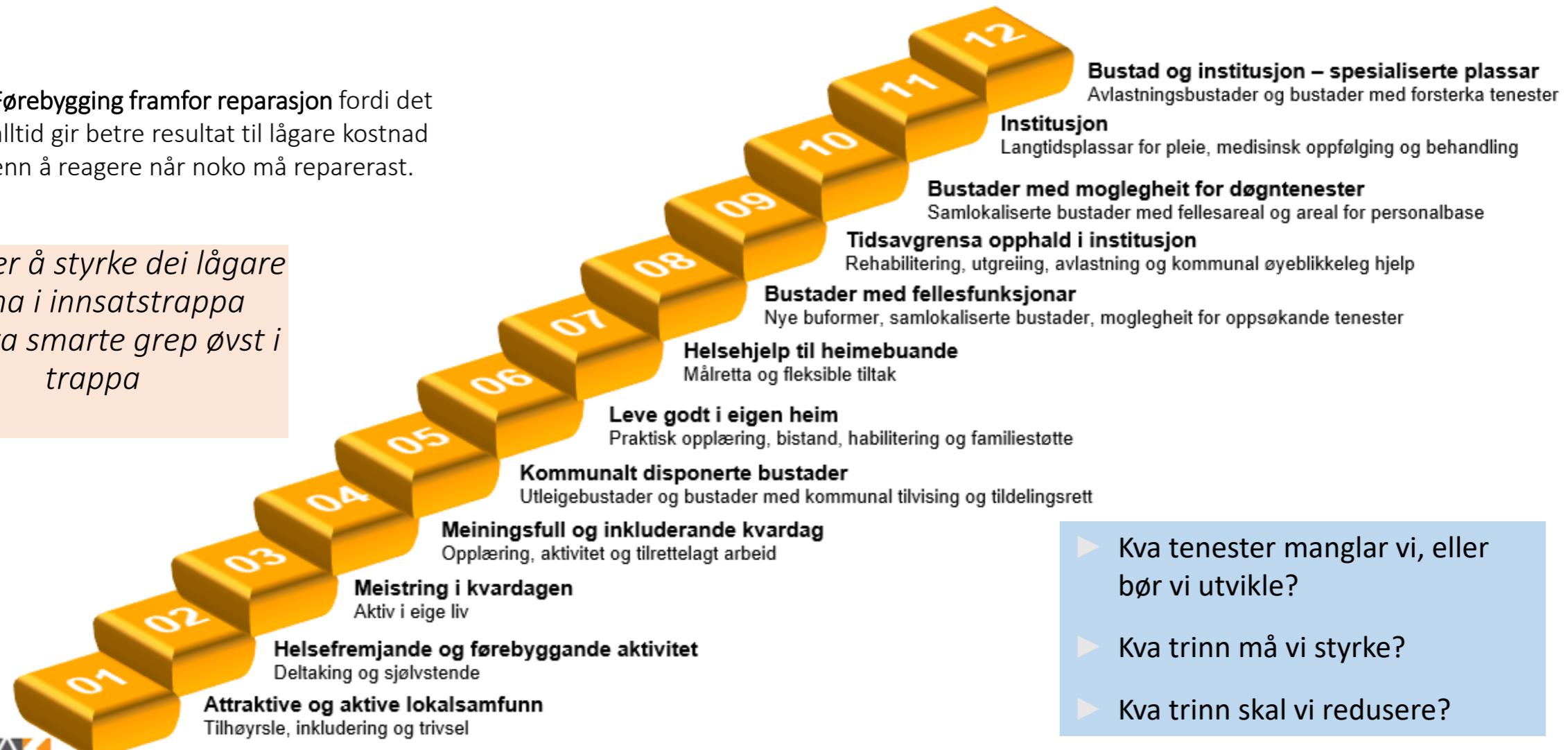

God oppvekst

Betre tverrfagleg innsats

Leve hele livet

Heilskapleg innsatstrapp i Ulstein 2023 – innsikt gir handlingsrom

Føresethnader

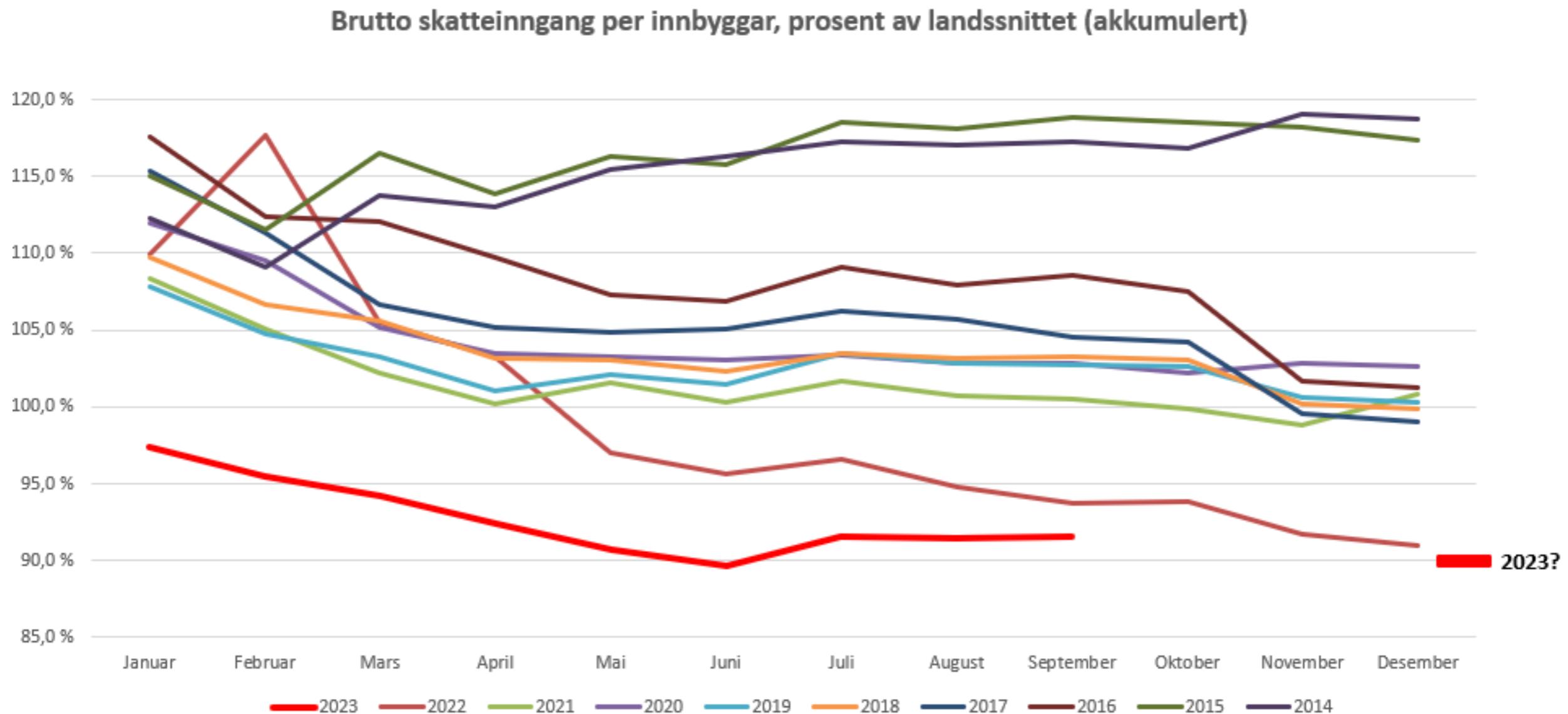
- Nye satsingar/auka kostnad/kompensasjon for overskridningar: +
- Redusert inntekt: +
- Auka inntekt: -
- Innsparingstiltak/kostnadsreduksjon: -

Auka frie inntekter i forhold til fjorårets økonomiplan

Frie inntekter	2024	2025	2026	2027
Auka rammetilskot	-41 878 000	-41 878 000	-41 878 000	-41 878 000
Auka skatteinntekter (inklusive inntektsutjamning)	-9 544 000	-9 544 000	-9 544 000	-9 544 000
Antatt auka inntekt frå Havbruksfondet	-1 160 000	-410 000	-1 160 000	-410 000
Antatt auke i eigedomsskatt med noverande skattesats	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000
Auka inntekt ved auka eigedomsskattesats til 2,25% i 2026 og 2,75% i 2027			-4 250 000	-8 500 000
Sum auke i frie inntekter	-54 082 000	-53 332 000	-58 332 000	-61 832 000

- Lagt inn auka inntekt frå Havbruksfondet grunna produksjonsavgift (1,2 milliardar) og inntekt frå sal av oppdrettstillatingar i 2024 og 2026
- Eigedomsskattesatsen vert føreslått uendra i 2024 og 2025, men auka i 2026 og 2027
- Lagt til grunn ein folketalsvekst på 26 andre halvår 2023 (8 908 innbyggjarar per 1.1.2024) og brutto skatteinngang per innbyggjar lik 92% av landssnittet, sjå figur neste side

Utvikling i brutto skatteinngang per innbyggar 2014-2023

- Ved utgangen av september 2023 er skatteinngangen 91,6% av landssnittet per innbyggar
- Vil truleg falle under 90% når skatteoppgjerset for inntektsåret 2022 vert klart i november, sjå neste side

Verknad av endra fordelingstal mellom skattekreditorane for inntektsåret 2022

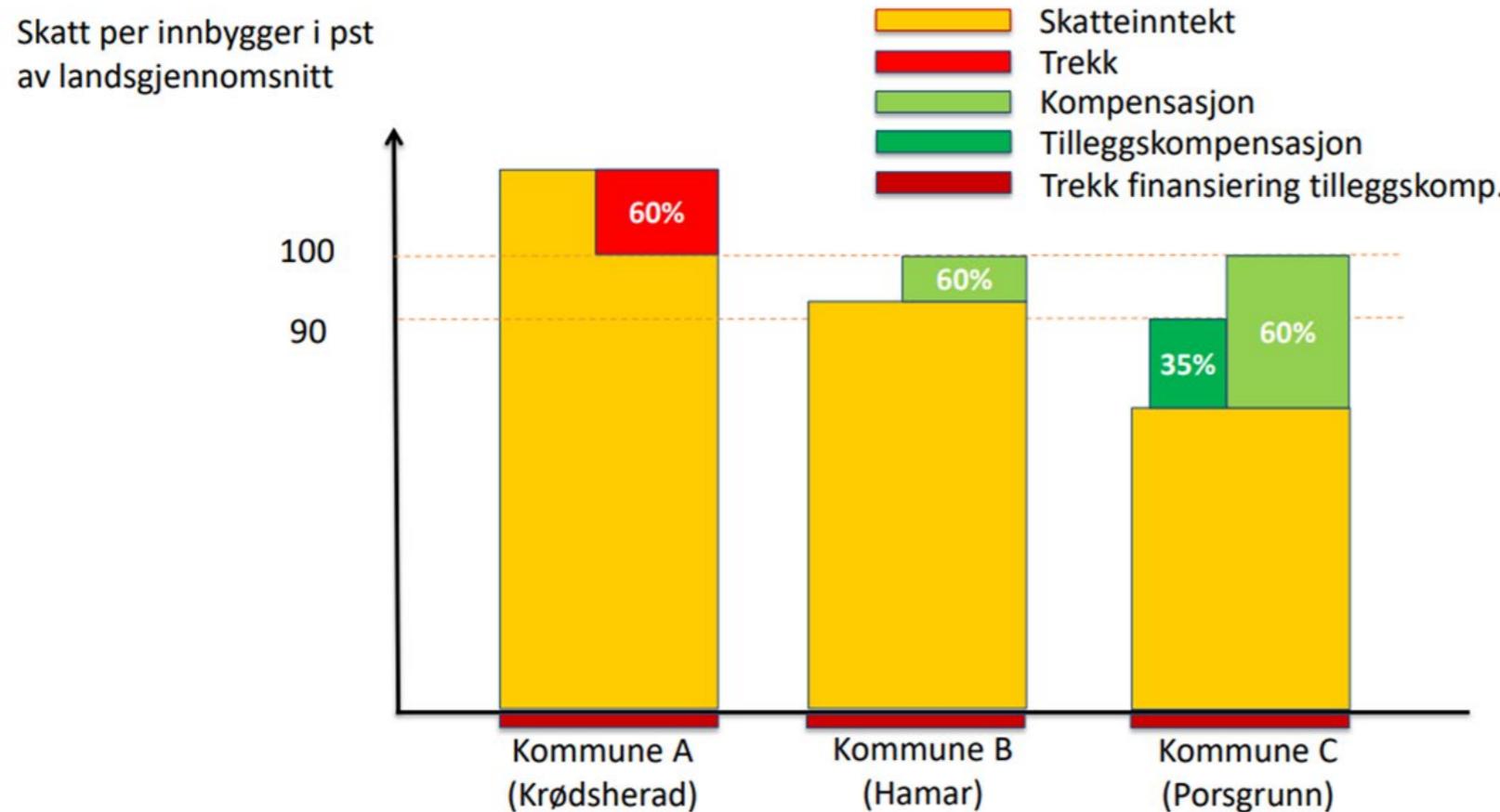
		Kommune	Fylke	Stat	Folketrygd	Totalt fordelt						
	%	Fordelt beløp	%	Fordelt beløp	%	Fordelt beløp						
Forskotspliktig	Ny fordeling	29,48 %	281 993 904	5,88 %	56 245 731	36,95 %	353 448 940	27,69 %	264 871 479	956 560 054		
	Gammel fordeling	29,98 %	286 776 704	6,02 %	57 584 915	36,19 %	346 179 084	27,81 %	266 019 351			
	Differanse	-	4 782 800	-	1 339 184	-	7 269 856	-	-1 147 872			
Renter	Ny fordeling	29,48 %	-	413 373	5,88 %	-	82 450	36,95 %	-	518 118	27,69 %	388 273
	Gammel fordeling	29,98 %	-	420 384	6,02 %	-	84 413	36,19 %	-	507 461	27,81 %	389 956
	Differanse			7 011			1 963			10 657		1 683
Estimat verknad Ulstein:		-		4 775 789								

- Gjer at vi truleg ender rundt 89-90% av landssnittet i 2023, botnen nådd?
- Ved nasjonal skatteinntekt på 220 milliardar, taper vi om lag 1,4 millionar kroner for kvart prosentpoeng vi går ned (38-39 millionar samanlikna med 2014-nivået)
- Likevel: oppsida er no mye større enn nedsida grunna utforminga på inntektsutjamninga

Inntektsutjamninga

Delvis inntektsutjevning

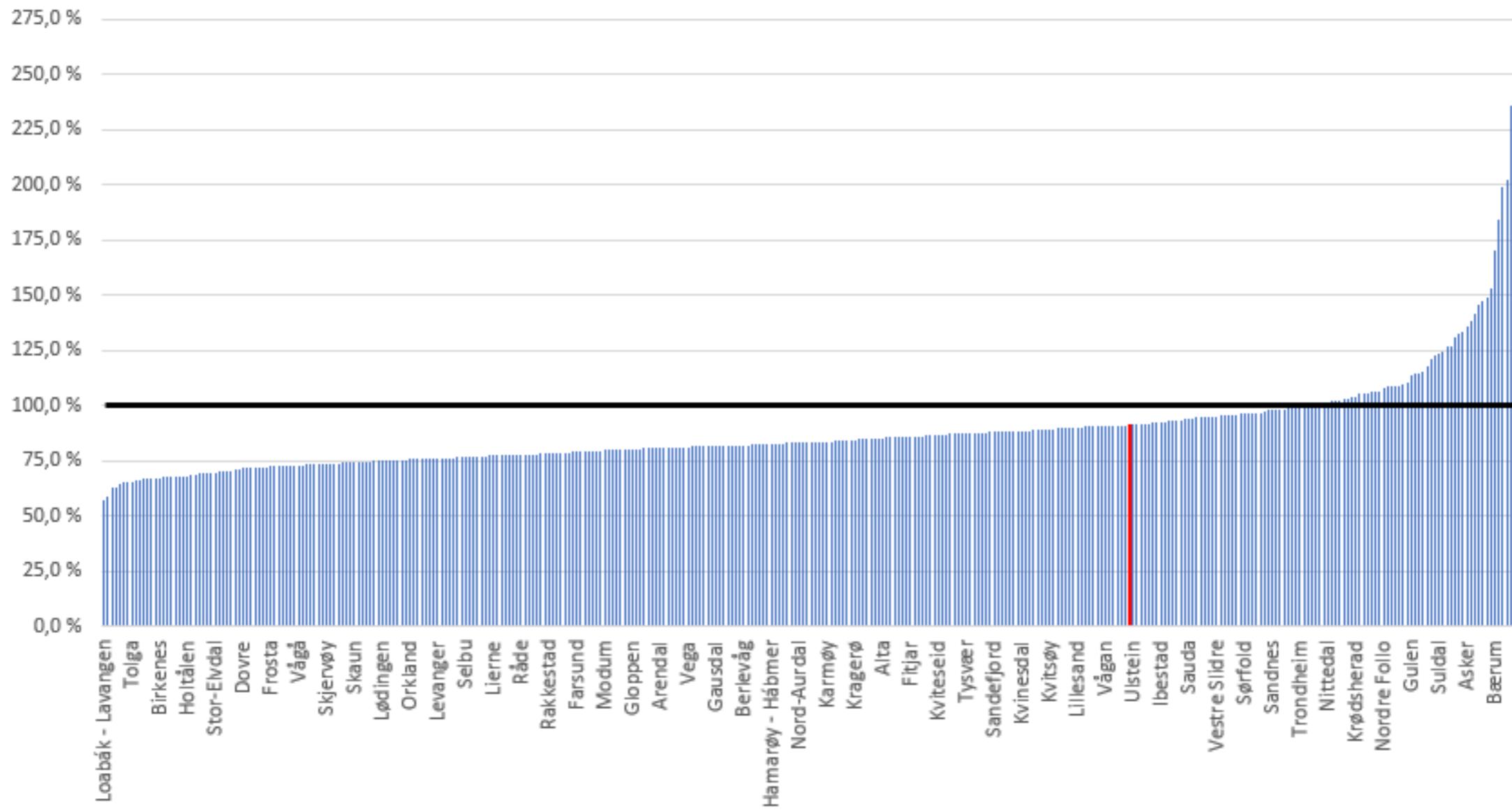
(skatt på inntekt og formue inkl. naturressursskatt)

- Kjem kommunen under 90% av landssnittet, vil vi bli kompensert for 95% av det vi er under 90% (men 60% for det vi er under mellom 90 og 100%)
- Betyr så å seie «ingen ting» om kommunen har 80 eller 89% av landssnittet (berre om lag 175 000 per prosentpoeng under 90%)

Skatt per innbyggjar så langt i 2023

Skatt i % av landssnittet per innbyggjar, hittil i år 2023

- Det normale er faktisk å ha skatteinntekt under landssnittet (folkesterke kommunar har gjerne høg inntekt, til dømes Oslo med 142,1% og Stavanger med 126,5%)
- Ulstein kjem på plass nummer 97, men vert likevel rekna som ein inntektssvak kommune – kvifor?

Korrigerte, frie inntekter i 2022 etter utrekning frå Kommunal- og distriktsdepartementet

Tabell 1. Fri inntekter i 2022 korrigert for variasjoner i utgiftsbehov for kommunane.

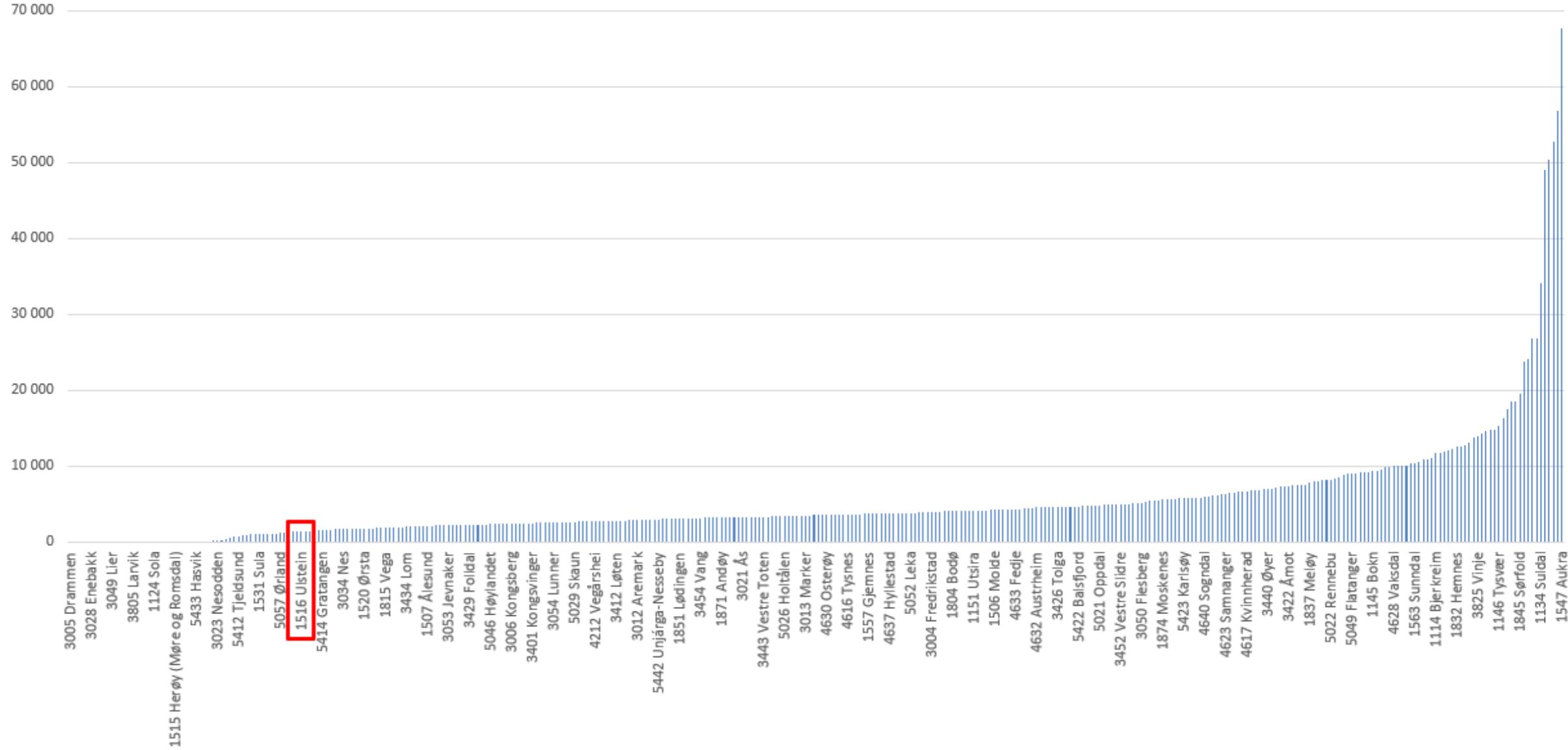
Tabellen viser pst. av landsgjennomsnittet av inntekt per innbygger. Landsgjennomsnitt = 100.

Kommune	Korrigerte frie inntekter ekskl. eiendomsskatt, konsesjons-kraft-/hjemfallsinntekter	Korrigerte frie inntekter inkl. eiendomsskatt, konsesjons-kraft-/hjemfallsinntekter	Korrigerte frie inntekter inkl. eiendomsskatt, konsesjons-kraft-/hjemfallsinntekter og havbruksfond	Korrigerte frie inntekter inkl. eiendomsskatt, konsesjons-kraft-/hjemfallsinntekter, havbruksfond og fordel av differensiert arbeidsgiveravgift
1 3801 Horten	95	90	89	88
2 1119 Hå	95	90	89	89
2 3028 Enebakk	95	90	90	89
2 3805 Larvik	96	91	90	89
2 4627 Askøy	95	90	90	89
2 5035 Stjørdal*	95	90	89	89
7 1120 Klepp	96	91	90	90
7 3005 Drammen	96	91	91	90
7 3036 Nannestad	97	92	91	90
7 3048 Øvre Eiker	96	91	91	90
7 3804 Sandefjord	96	91	90	90
12 1121 Time	97	93	92	91
12 1515 Herøy	97	92	91	91
12 1531 Sula	96	92	91	91
12 3027 Rælingen	97	92	91	91
12 3047 Modum	95	92	91	91
12 3446 Gran	95	92	92	91
12 3803 Tønsberg	98	93	92	91
12 5027 Midtre Gauldal	94	92	92	91
20 1516 Ulstein	96	93	92	92

- Berre 19 kommunar som kjem ut med mindre inntekter i 2022 når det vert korrigert for variasjonar i utgiftsbehov, eigedomsskatt, konsesjons-kraft/heimfallsinntekter, havbruksfond og fordel av differensiert arbeidsgjevaravgift

Inntektene frå eigedomsskatten er beskjeden samanlikna med andre kommunar

Eigedomsskatt 2022 norske kommunar, kroner per innbyggjar

- Ulstein har ei inntekt på 1 425 per innbyggjar, snittet for alle landets kommunar er 5 360 og mediankommunen 3 511
- Utgjer ein skilnad på om lag 35 og 18,5 millionar kroner (eigedomsskatten inngår ikkje i inntektsutjamninga)

Endringar i utgiftsutjamninga frå førre år

- Får kompensert vel 19,8 millionar gjennom utgiftsutjamninga, ein auke på 10,3 millionar frå i fjar

Dokumentasjon av utgiftsutjamninga 2024 (og endring 2023-24) fordelt på sektorområde

Ulstein	2024			Endring 2023-2024	
	Sektorvekt (landet)	Utgifts- behovs- indeks	Tillegg/trekk i utgiftsutjamn.. (1000 kr)	Utgifts- behovs- indeks	Tillegg/trekk i utgiftsutjamn. (1000 kr)
Barnehage	15,68 %	108,00 %	7 231	3,43 %	3 241
Administrasjon	7,83 %	102,45 %	1 108	-0,06 %	9
Landbruk	0,19 %	62,99 %	-406	1,95 %	33
Grunnskule	24,10 %	107,94 %	11 022	1,84 %	2 493
Pleie og omsorg	36,07%	104,33 %	9 006	1,44 %	3 512
Kommunehelse	6,73 %	101,18 %	459	-0,10 %	62
Barnevern	4,07 %	89,99 %	-2 349	0,63 %	324
Sosialtjeneste	5,33 %	79,84 %	-6 196	1,57 %	646
Kostnadsindeks	100,00 %	103,44 %	19 849	1,70 %	10 299

- Framleis auka utgiftsbehov innan pleie og omsorg, men no aukar utgiftsbehovet også innan grunnskule grunna høgare elevtal

Utgiftsutjamninga per kriterium

Kriterie	Vekt	Antall	Antall	Utgifts-behovs-indeks	Bruk av folketall 1.7.2023		Endring frå 2023 til 2024	Tillegg/fradrag	Enhetspris
					Tillegg/ fradrag i utgiftsutj				
0-1 år	0,58 %	107 155	206	119,35 %	73	647	271	646 800	19 163
2-5 år	13,48 %	227 495	391	106,70 %	586	5 206	154	5 205 767	209 783
6-15 år	25,27 %	644 583	1 120	107,87 %	1 291	11 462	1 012	11 462 275	138 797
16-22 år	2,41 %	456 837	828	112,52 %	196	1 739	-518	1 739 102	18 677
23-66 år	10,81 %	3 173 134	4 912	96,10 %	-273	-2 429	8	-2 428 984	12 061
67-79 år	6,05 %	653 532	1 022	97,08 %	-115	-1 017	-148	-1 017 082	32 775
80-89 år	8,06 %	205 264	333	100,71 %	37	332	160	331 911	139 019
over 90 år	4,03 %	46 056	70	94,36 %	-148	-1 311	528	-1 310 849	309 793
Basistillegg	1,63 %	275	0,5683	128,31 %	299	2 659	89	2 659 487	20 987 579
Sone	1,03 %	21 599 834	23 163	66,57 %	-223	-1 984	-143	-1 984 384	
Nabo	1,03 %	9 877 360	14 900	93,65 %	-42	-377	-44	-376 959	
Landbrukskriterium	0,19 %	1	0,0010	62,99 %	-46	-405	44	-405 291	
Innvandrere 6-15 år ekskl Skandinavia	0,67 %	54 481	120	136,74 %	160	1 419	1 714	1 418 808	43 539
Flyktninger uten integreringstilskudd	0,78 %	183 480	183	61,92 %	-193	-1 712	-216	-1 712 020	15 051
Dødlighet	4,74 %	41 670	60	89,39 %	-326	-2 899	640	-2 898 720	
Barn 0-15 med enslige forsørgere	1,68 %	149 356	193	80,22 %	-216	-1 915	183	-1 915 099	39 824
Lavinntekt	1,05 %	257 338	331	79,85 %	-137	-1 219	247	-1 219 361	14 446
Uføre 18-49 år	0,60 %	124 228	161	80,46 %	-76	-676	283	-675 828	17 100
Opphopningsindeks	0,88 %	117,67	0,1322	69,76 %	-173	-1 534	597	-1 533 804	
Aleneboende 30 - 66 år	1,80 %	515 435	658	79,25 %	-242	-2 153	7	-2 152 516	12 364
PU over 16 år	5,07 %	20 482	52	157,61 %	1 895	16 836	2 185	16 835 755	876 372
Ikke-gifte 67 år og over	4,74 %	398 431	564	87,88 %	-373	-3 311	137	-3 311 414	42 119
Barn 1 år uten kontantstøtte	1,63 %	43 634	95	135,28 %	373	3 315	3 082	3 314 590	132 255
Innbyggere med høyere utdanning	1,79 %	1 567 840	2 324	92,02 %	-93	-823	26	-823 033	4 042
1 Kostnadsindeks	100,00 %			103,44 %	2 235	19 849	10 299	19 849 150	

Innlemmingar og oppgåveoverføringer i rammetilskotet 2024

Statsbudsjettet (oppgåveendringar/innlemmingar):	2024	2025	2026	2027
Maksimalpris foreldrebetaling barnehage (mot private barnehagar)	2 056 902	2 056 902	2 056 902	2 056 902
Maksimalpris foreldrebetaling barnehage (redusert inntekt Almejordet)	319 562	319 562	319 562	319 562
Maksimalpris foreldrebetaling barnehage (redusert inntekt Sundgotmarka)	337 566	337 566	337 566	337 566
Auka etterspørsel endringar endringar i kontantstøtta (mot Almejordet)	24 519	24 519	24 519	24 519
Auka etterspørsel endringar i kontantstøtta (mot private barnehagar)	157 821	157 821	157 821	157 821
Auka etterspørsel endringar i kontantstøtta (mot Sundgotmarka)	25 901	25 901	25 901	25 901
Heilårseffekt gratis barnehage frå 3.barn (mot Almejordet)	4 916	4 916	4 916	4 916
Heilårseffekt gratis barnehage frå 3.barn (mot private barnehagar)	31 644	31 644	31 644	31 644
Heilårseffekt gratis barnehage frå 3.barn (mot Sundgotmarka)	5 193	5 193	5 193	5 193
Heilårseffekt makspris barnehage satt til 3000 frå 1.januar 2023	116 173	116 173	116 173	116 173
Redusert pensjonspåslag private barnehagar	-99 978	-99 978	-99 978	-99 978
Ny opplæringslov - regelendringar	82 124	82 124	82 124	82 124
Gevinstar knytt til system for prøver i grunnskulen	-11 425	-11 425	-11 425	-11 425
Gratis 12 timer SFO (justering av heilårseffekt frå førre økonomiplan)	93 422	93 422	93 422	93 422
Heilsårseffekt auka sosialhjelppssatsar	380 376	380 376	380 376	380 376
Heilårseffekt auka basistilskot til fastlegar	407 470	407 470	407 470	407 470
Sum verknad av oppgåveendringar/innlemmingar	3 932 186	3 932 186	3 932 186	3 932 186

- Litt over 3 millionar knytt til ulike tiltak innan barnehageområdet

Lønnsoppgjerset vart kostbart i 2023

Lønnsområdet:	2024	2025	2026	2027
Heilårseffekt sentralt lønnsoppgjær 2023	19 914 646	19 914 646	19 914 646	19 914 646
Heilårseffekt lønnsoppgjær 2023 kapittel 3 og 5	2 646 863	2 646 863	2 646 863	2 646 863
Heilårseffekt lønnsoppgjær 2023 kommunedirektør og legar	218 212	218 212	218 212	218 212
Heilårseffekt lønnsoppgjær 2023 ordførar og varaordførar	68 722	68 722	68 722	68 722
Auka ramme til kompensasjon for lønnsoppgjær 2024	6 442 000	6 442 000	6 442 000	6 442 000
Auka amortiseringskostnadar knytt til pensjon	6 226 972	6 226 972	6 226 972	6 226 972
Estimert gevinst ved bytte av pensjonsleverandør	-3 100 000	-3 100 000	-3 100 000	-3 100 000
Kompensasjon ansiennitetsopprykks og stillingsendring	362 987	362 987	362 987	362 987
	32 780 402	32 780 402	32 780 402	32 780 402

- Må også auke avsetninga til pensjonskostnadane grunna ekstraordinært høge pensjonspremiar (men tatt inn gevisten ved bytte av pensjonsleverandør)
- Reknar med 4,9% lønnsauke til neste år, må auke ramma for å kompensere for lønnsoppgjerset i 2024

Justeringar mot UEKF

Mot UEKF:	2024	2025	2026	2027
Bustadkonsulent flyktning - overføring til UEKF	739 000	0	0	0
Husleige venterom busshaldeplass	140 000	140 000	140 000	140 000
Justering konserinterne kontoar UK-UEKF	18 817	18 817	18 817	18 817
Ny leigeavtale Blåhuset PPT	196 479	196 479	196 479	196 479
Ny leigeavtale Reiten IMU - utvida lokale	749 496	749 496	749 496	749 496
Justering husleige til UEKF	1 484 630	1 484 630	1 484 630	1 484 630
Tilbakeføring innsparingstiltak UEKF	1 500 000	1 500 000	1 500 000	1 500 000
	4 828 422	4 089 422	4 089 422	4 089 422

- Forlenga overføringa til UEKF for bustadkonsulent flyktning ut 2024
- Rekna husleiga knytt til nye barneskulen og brannstasjonen ut i frå nye rentesatsar

Justerering av budsjett knytt til IMU

Justert budsjett IMU:	2024	2025	2026	2027
Auka kostnad introduksjonsstønad	9 388 000	6 609 000	2 745 000	2 745 000
Auke i stillingar ved IMU	4 900 000	4 800 000	3 800 000	3 800 000
Innkjøp IT-utstyr IMU	200 000	150 000	150 000	150 000
Innkjøp møbler og utstyr IMU	450 000	450 000	450 000	450 000
Møblering ved busetting av flyktningar	190 000	70 000	70 000	70 000
Korreksjon opp-og nedtrappingseffekt opplæring i norsk og samfunnskunnskap	0	1 066 500	1 066 500	1 066 500
Auke i stillingar ved kompetansesenteret	2 000 000	1 500 000	1 000 000	1 000 000
Auka kapasitet helsestasjonen	1 300 000	800 000	300 000	300 000
Auka kostnad sosialhjelp	9 000 000	5 000 000	2 000 000	2 000 000
Mottakssenter for kle og utstyr	95 000	95 000	95 000	95 000
Kjøp av tenestetilbod til eldre	230 000	230 000	230 000	230 000
Kostnadars prosjekt bru til arbeid	900 000	900 000	900 000	900 000
Refusjon kostnadars prosjekt bru til arbeid	-900 000	-900 000	-900 000	-900 000
Tomgangsleige UEKF	200 000	20 000	20 000	20 000
Fritidstilbod born	100 000	70 000	70 000	70 000
Styrking grunnskule	2 500 000	1 000 000	0	0
Styrking ungdom frivillig	1 000 000	0	0	0
Styrking helse og omsorg	1 000 000	0	0	0
Auka integreringstilskot	-35 318 400	-28 129 000	-8 578 000	-8 578 000
Vertskommunetilskot	-3 400 000	-2 900 000	-2 900 000	-2 900 000
Tilskot norsk og samfunnsfag	-3 700 000	-2 200 000	-1 200 000	-1 200 000
Sal programrådgjeving Sande	-600 000	-200 000	0	0
Sal av skuleplasser Sande	-900 000	-200 000	0	0
Refusjon introløn Sande	-2 000 000	0	0	0
Særskilt tilskot	0	500 000	1 000 000	1 000 000
Sum justering av IMU sitt budsjett	-13 365 400	-11 268 500	318 500	318 500

- Lagt til grunn 80 busette i 2024, 10 resten av perioden.
Utfordrande å budsjettere rett, satt budsjettet i 2027 lik budsjettet i 2026

Korleis ser IMU sitt budsjett ut (både flyktning og kompetancesenteret)?

		2024	2025	2026	2027
■ 1 - Driftsutgifter		54 302 960	44 996 460	39 496 460	39 496 460
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon		4 534 000	4 534 000	4 534 000	4 534 000
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon		3 390 200	2 010 200	2 010 200	2 010 200
Lønn		43 335 154	36 147 654	30 647 654	30 647 654
Overføringsutgifter		3 043 606	2 304 606	2 304 606	2 304 606
■ 2 - Driftsinntekter		-85 809 606	-65 639 606	-43 739 606	-43 739 606
Overføringsinntekter		-72 580 000	-57 510 000	-37 510 000	-37 510 000
Refusjoner		-12 579 606	-7 479 606	-5 579 606	-5 579 606
Salgsinntekter		-650 000	-650 000	-650 000	-650 000
Totalsum		-31 506 646	-20 643 146	-4 243 146	-4 243 146

- Liten tvil om at flyktningområdet bidreg til å betre botnlinja, i alle fall på kort sikt
- Auka ressursinnsats innan helse, grunnskule og sosialhjelp
- Får innbyggartilskot for dei busette på lik linje med alle andre innbyggjarar som skal bidra til å finansiere tenestetilbodet (men det vil vere eit visst etterslep)
- Største meirkostnadane finn vi innan sosialhjelp

Sosialhjelp til flyktingar hittil i år

MÅNAD	2023	Ullstein flyktning totalt	Ullstein Ukraina
JANUAR		Kr 557 361	Kr 407 714
FEBRUAR		Kr 608 651	Kr 405 001
MARS		Kr 887 343	Kr 617 492
APRIL		Kr 533 567	Kr 367 882
MAI		Kr 882 826	Kr 689 629
JUNI		Kr 913 136	Kr 587 831
JULI		Kr 995 193	Kr 623 410
AUGUST		Kr 820 446	Kr 565 443
SEPTEMBER		Kr 1 245 235	Kr 926 352
OKTOBER		Kr 1 092 120	Kr 800 229
NOVEMBER			
DESEMBER			
Totalt		Kr 8 535 878	Kr 5 990 983

- 8,5 millionar så langt i år (6 millionar knytt til Ukrainasituasjonen)
- Det langsiktige biletet vil avhenge av i kva grad vi lykkast med å få dei busette flyktingane ut i arbeid

Andre justeringar

Andre justeringar:	2024	2025	2026	2027
Justering barnehagetilskot til private barnehagar	3 000 000	3 000 000	3 000 000	3 000 000
Justering ramme barnevern	2 018 000	2 018 000	2 018 000	2 018 000
Microsoft lisensar	1 800 000	1 800 000	1 800 000	2 000 000
Ny avtale Ulstein sokn	1 100 000	1 100 000	1 100 000	1 100 000
Ikkje inntekt frå Ulsmo til Ulstein Arena i 2027				3 000 000
Auka grunnbemanning Ulshaugen/Holsekerdalen 20	2 700 000	2 700 000		
Auka refusjonsinntekt PPT grunna lønsvekst og husleigeauke	-842 000	-842 000	-842 000	-842 000
Endring av tiltak ordning av arkiv IKA	-250 000	-250 000	250 000	250 000
Innføring av Kaukus - innkalling og gjennomføring politiske møte	40 000	40 000	40 000	40 000
Ekstern analyse effektivisering og innsparing	500 000	0	0	0
Reversering innsparingstiltak/auka kapasitet stab	1 500 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000
Sum andre justeringar	11 566 000	11 566 000	9 366 000	12 566 000

Driftskonsekvens av nye investeringar

Driftskonsekvensar investering:	2024	2025	2026	2027
Driftskonsekvens nye omsorgsbustadar	0	1 712 000	5 568 000	5 444 000
Driftskonsekvens ny barnehage Hasund krins	0	0	4 200 000	4 130 000
Driftskonsekvens Helseplattformen	0	1 220 000	2 846 000	2 764 000
Driftskonsekvens oppgradering kommunale vegar	200 000	600 000	940 000	1 220 000
Driftskonsekvens nytt kunstgras Høddvoll	0	765 000	740 000	714 000
Driftskonsekvens trafikktryggingstiltak	35 000	145 000	313 000	403 000
Driftskonsekvens Velferdsteknologi	40 000	160 000	276 000	388 000
Driftskonsekvens oppgradering dagens rådhus	158 000	316 000	328 000	360 000
Driftskonsekvens oppgradering Ulstein kyrkje 2026	0	0	175 000	350 000
Driftskonsekvens stigebil/lift	300 000	330 000	322 000	313 000
Driftskonsekvens tomtekjøp Saunesmarka	450 000	750 000	485 000	308 000
Driftskonsekvens utskifting gamle lysrør	0	80 000	166 000	263 000
Driftskonsekvens IKT utstyr skulane	25 000	137 500	195 000	250 000
Driftskonsekvens Bilar omsorg	0	80 000	240 000	232 000
Driftskonsekvens ny hjullastar	0	100 000	200 000	195 000
Driftskonsekvens brøyteutstyr	0	88 000	135 000	181 000
Driftskonsekvens ny gravplass grunnerverv og arkeologi	0	80 000	133 000	130 000
Driftskonsekvens bil grøntanlegg	0	0	37 500	112 500
Driftskonsekvens innkjøp batteridrevet redningsverktøy	25 000	75 000	73 000	70 000
Driftskonsekvens oppmålingsbil	17 500	52 500	51 000	49 000
Driftskonsekvens Ny lastebil	25 000	50 000	49 000	48 000
Driftskonsekvens sikring av gravplass	30 000	50 000	49 000	48 000
Driftskonsekvens investeringar avløp	150 000	375 000	596 000	813 000
Driftskonskevens investeringar vatn	250 000	675 000	1 091 000	1 499 000
	1 705 500	7 841 000	19 208 500	20 284 500

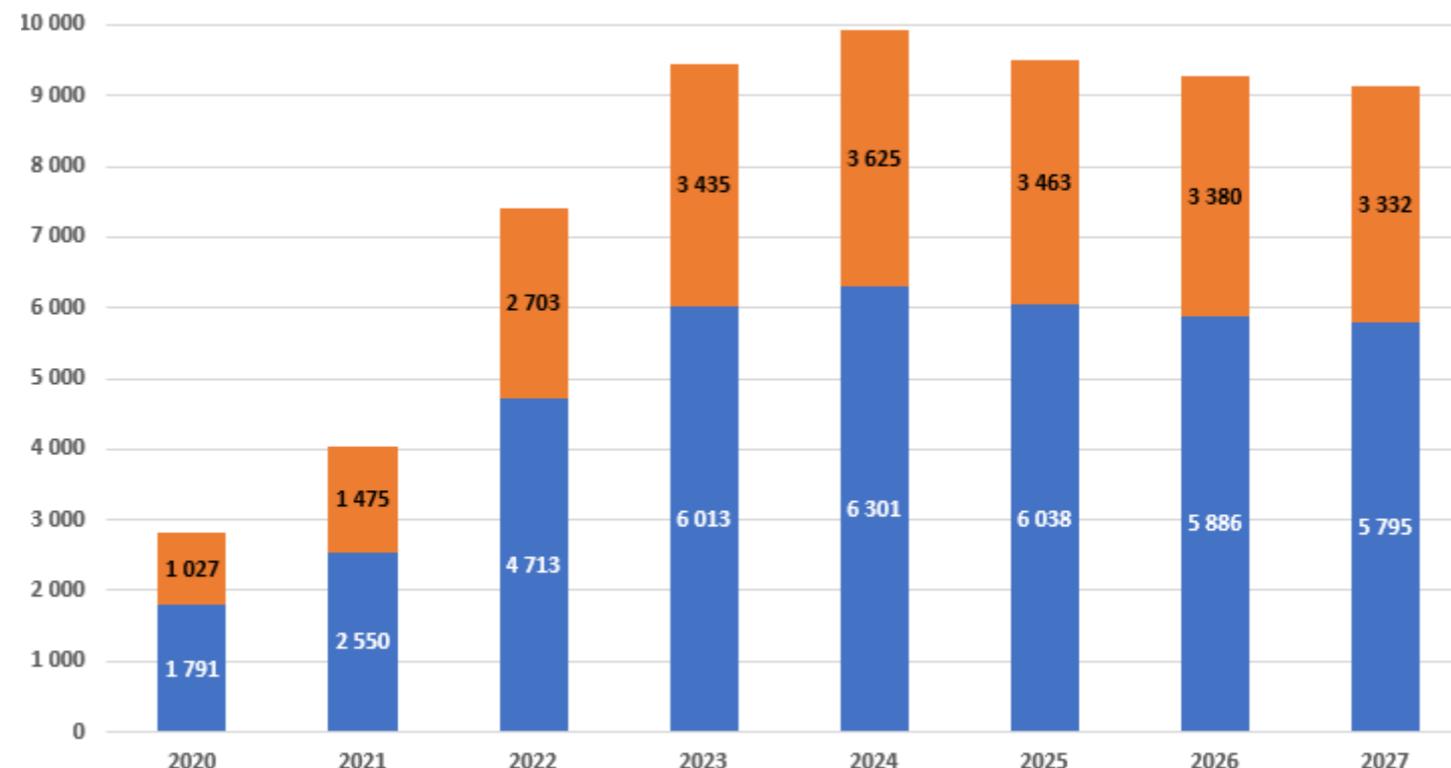
- Betydelege beløp mot slutten av perioden når rentesatsen blir så høg som 5%
- Investeringane innan vatn og avløp må sjåast i lys av auka inntekt frå kalkulatoriske rentekostnad, sjå neste side

Sjølvkostområdet

Sjølvkostområdet:	2024	2025	2026	2027
Avsetjing til bundne driftsfond	-6 000	-968 000	-520 000	-520 000
Bruk av bundne driftsfond	952 000	1 438 000	331 000	331 000
Justering jfr. budsjettnotat Momentum sjølvkost	-3 221 010	-2 690 010	-1 988 010	-2 200 010
	-2 275 010	-2 220 010	-2 177 010	-2 389 010

- Auka kalkulatoriske rentekostnadjar gjer at eigedomsgesbyra aukar (eige gesbyrliste i Framsikt)

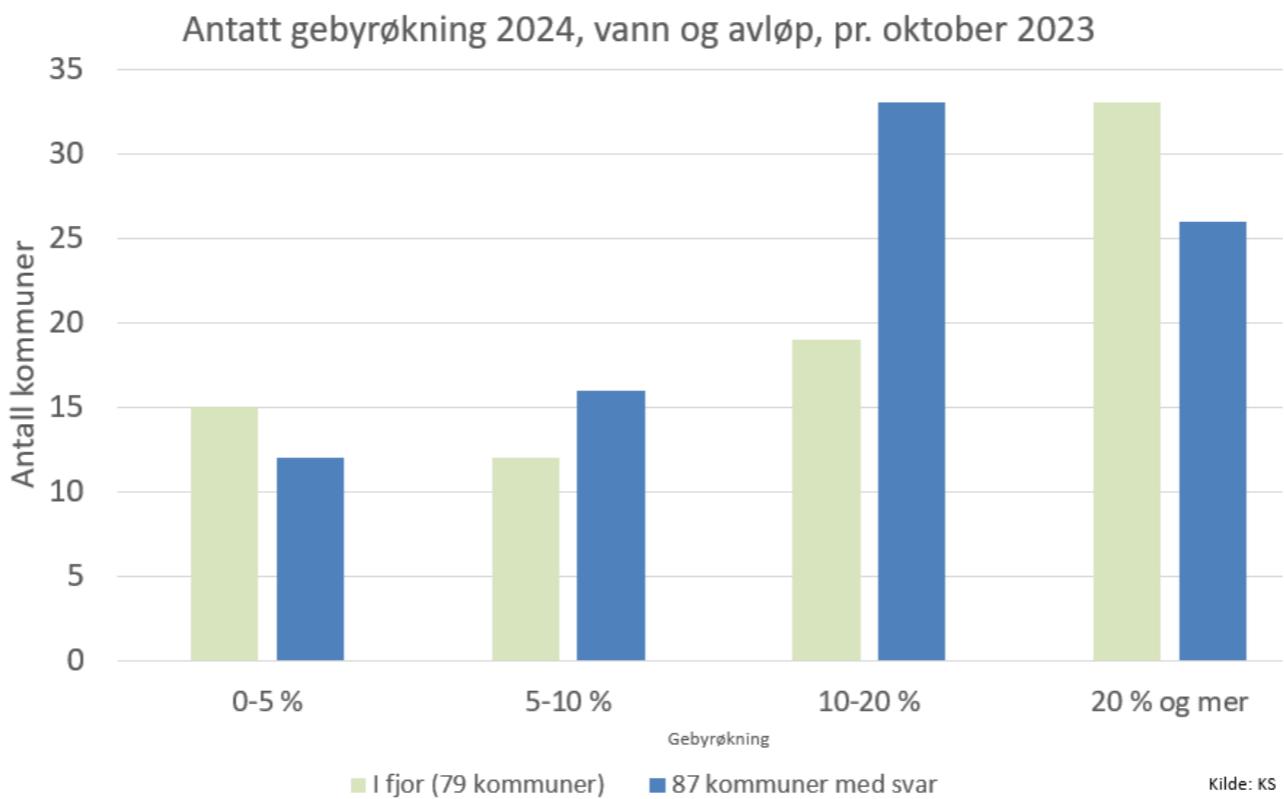
Kalkulatoriske rentekostnadjar 2020-2027, vatn og avløp (1000 kr)

Gesbyrendring fra året før	2024	2025	2026	2027	2028
Vann	15,0 %	10,1 %	6,0 %	5,0 %	3,3 %
Avløp	15,0 %	10,0 %	10,0 %	10,0 %	4,8 %
Feling	17,7 %	13,6 %	11,3 %	8,1 %	12,1 %
Samlet endring	15,2 %	10,3 %	8,1 %	7,4 %	4,6 %

Gjeld ikkje berre Ulstein

Sterk vekst i VA-gebyrer i 2024 - drevet av økte renter

Kommunale gebyrer og brukerbetalinger 2024

Kommunedirektøren har i arbeidet med handlingsprogrammet utarbeidet forslag til nye satser for gebyrer og brukerbetalinger. Her kommer det fram at de kommunale avgiftene for vann og avløp vil øke i 2024. Gebyr for vann foreslås økt 37,7 prosent og avløpsgebyret foreslås økt med 26,4 prosent. Det betyr en gjennomsnittlig økning for vann- og avløpsgebyrer på 31 prosent.

Økningen skyldes høy prisstigning, økte renter, store investeringer i vann- og avløpsnettet i tillegg til det nye vannbehandlingsanlegg på Kattås i Bærum. Det er Asker og Bærum kommuner som, gjennom Asker og Bærum Vannverk IKS, investerer til sammen 1,7 milliarder kr for å sikre innbyggerne en god vannforsyning fra Holsfjorden i mange tiår fremover. Økningen i VA gebyrene blir derfor relativt høy i 2024, men han forventer i årene etter en mer normal prisøkning på rundt 5 prosent.

Finansområdet

Finansområdet:

Justering av budsjett renteinntekter formidlingslån	-1 840 000	-1 840 000	-1 840 000	-1 840 000
Justering av budsjett rentekostnadar formidlingslån	2 238 137	2 238 137	2 238 137	2 238 137
Justering budsjett Bergen Capital Management	150 000	150 000	150 000	150 000
Renteinntekter	-1 200 000	-1 200 000	-1 200 000	-1 200 000
Renteutgifter	2 871 033	2 871 033	2 871 033	2 871 033
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000
Justering av avdrag på lån	725 000	725 000	725 000	725 000
	1 944 170	1 944 170	1 944 170	1 944 170

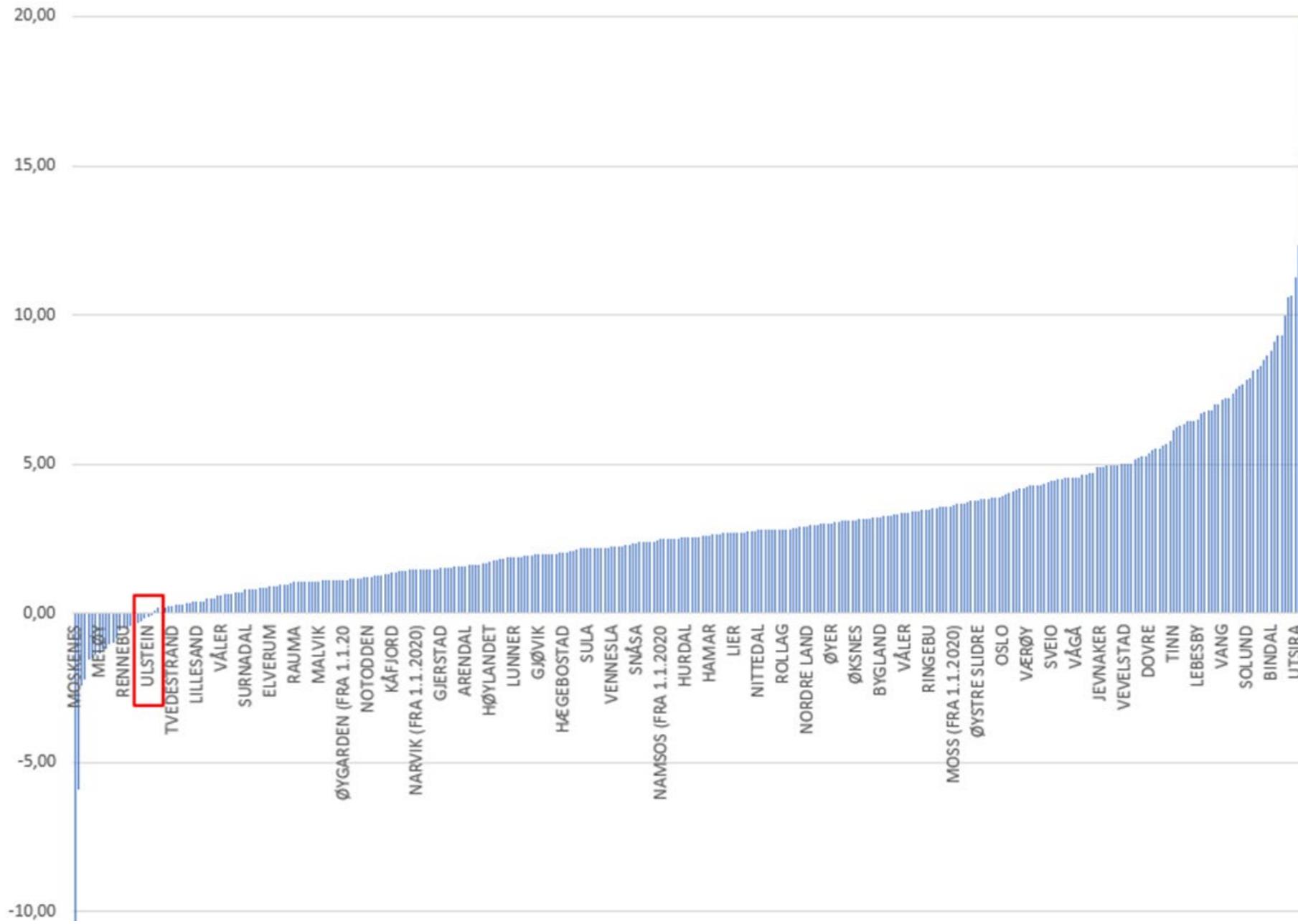
Oppsummering

	2024	2025	2026	2027	Heile perioden:
Sum auke i frie inntekter	-54 082 000	-53 332 000	-58 332 000	-61 832 000	
Sum auka lønn/pensjon	32 780 402	32 780 402	32 780 402	32 780 402	
Sum verknad av oppgåveendringar/innlemmingar	3 932 186	3 932 186	3 932 186	3 932 186	
Sum justeringar mot UEKF	4 828 422	4 089 422	4 089 422	4 089 422	
Sum justering av budsjett knytt til flyktningssituasjonen	-13 365 400	-11 268 500	318 500	318 500	
Sum andre justeringar	11 566 000	11 566 000	9 366 000	12 566 000	
Sum driftskonsekvens av investeringar	1 705 500	7 841 000	19 208 500	20 284 500	
Sum justering sjølvkostområdet	-2 275 010	-2 220 010	-2 177 010	-2 389 010	
Sum justering finansområdet	1 944 170	1 944 170	1 944 170	1 944 170	
Endra avsetting til disposisjonsfond	12 965 730	4 667 330	-11 130 170	-11 694 170	-5 191 280
Framskreve avsetting til disp.fond frå økonomiplan 2023-2026	2 430 263	3 822 663	4 952 663	4 952 663	16 158 252
Avsetting (+) /bruk (-) av disp.fond sjølvkostområdet	-2 408 000	-959 000	1 598 000	2 943 000	1 174 000
Ny avsetting (+) /bruk (-) av fond	12 987 993	7 530 993	-4 579 507	-3 798 507	12 140 972

- Budsjettert med ei avsetting rett i underkant av 11 millionar kroner over heile økonomiplanperioden i kommunekassa (12,1 millionar medrekna sjølvkostområdet)

Kvifor auka eigedomsskatt i 2026 og 2027?

Økonomisk handlingsrom - analyse frå KS av rekneskapstala for 2022

- KS-analyse: berre 21 norske kommunar har mindre økonomisk handlingsrom når lånegjelda, driftsresultatet og størrelsen på disposisjonsfondet vert vurdert samla

38 millionar kroner mindre i frie, disponible inntekter - men 43,5 millionar kroner meir i netto finans og avdrag

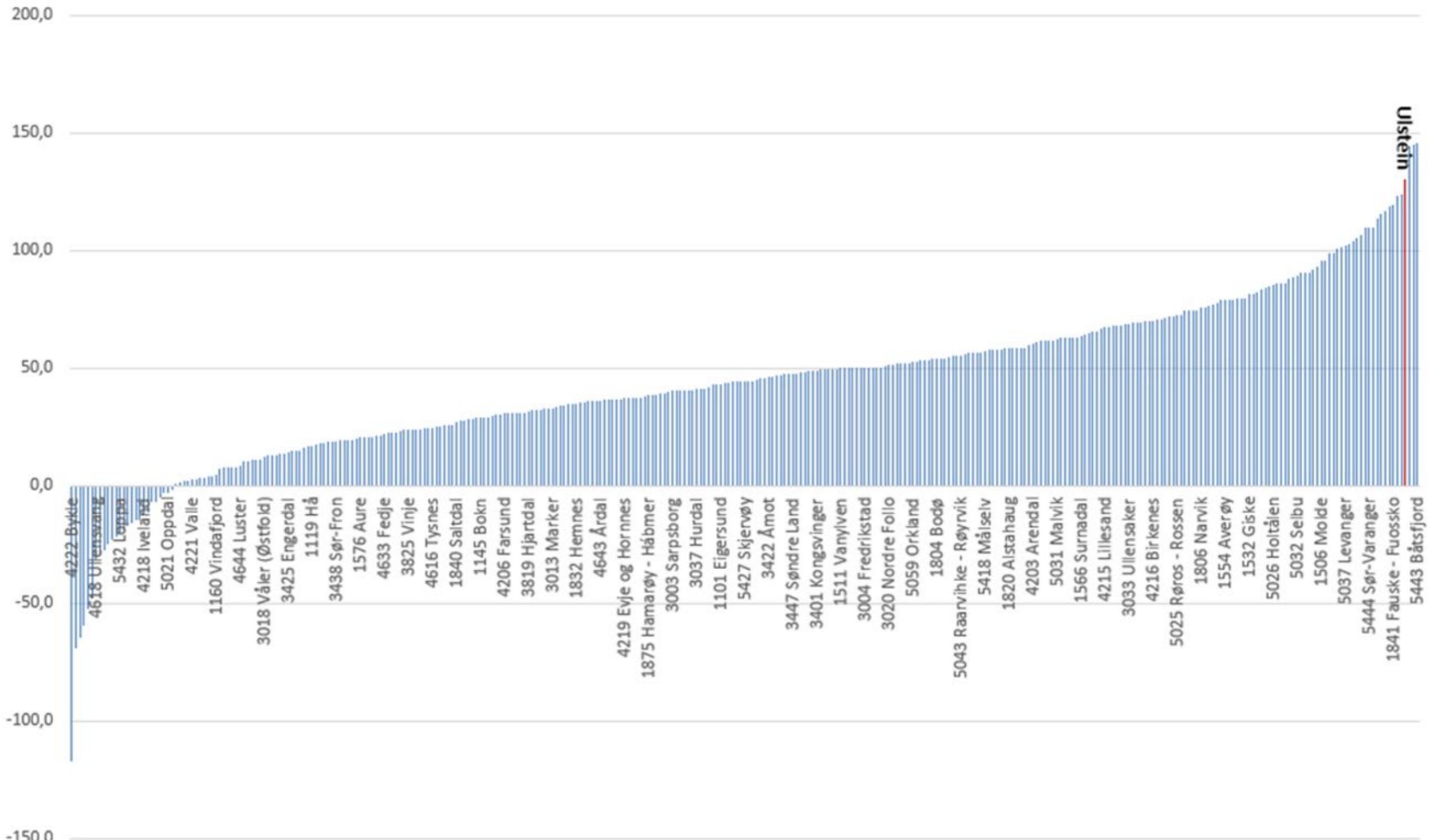
Avvik netto finans og avdrag (vertikal akse) og frie, disponible inntekter (horisontal akse)

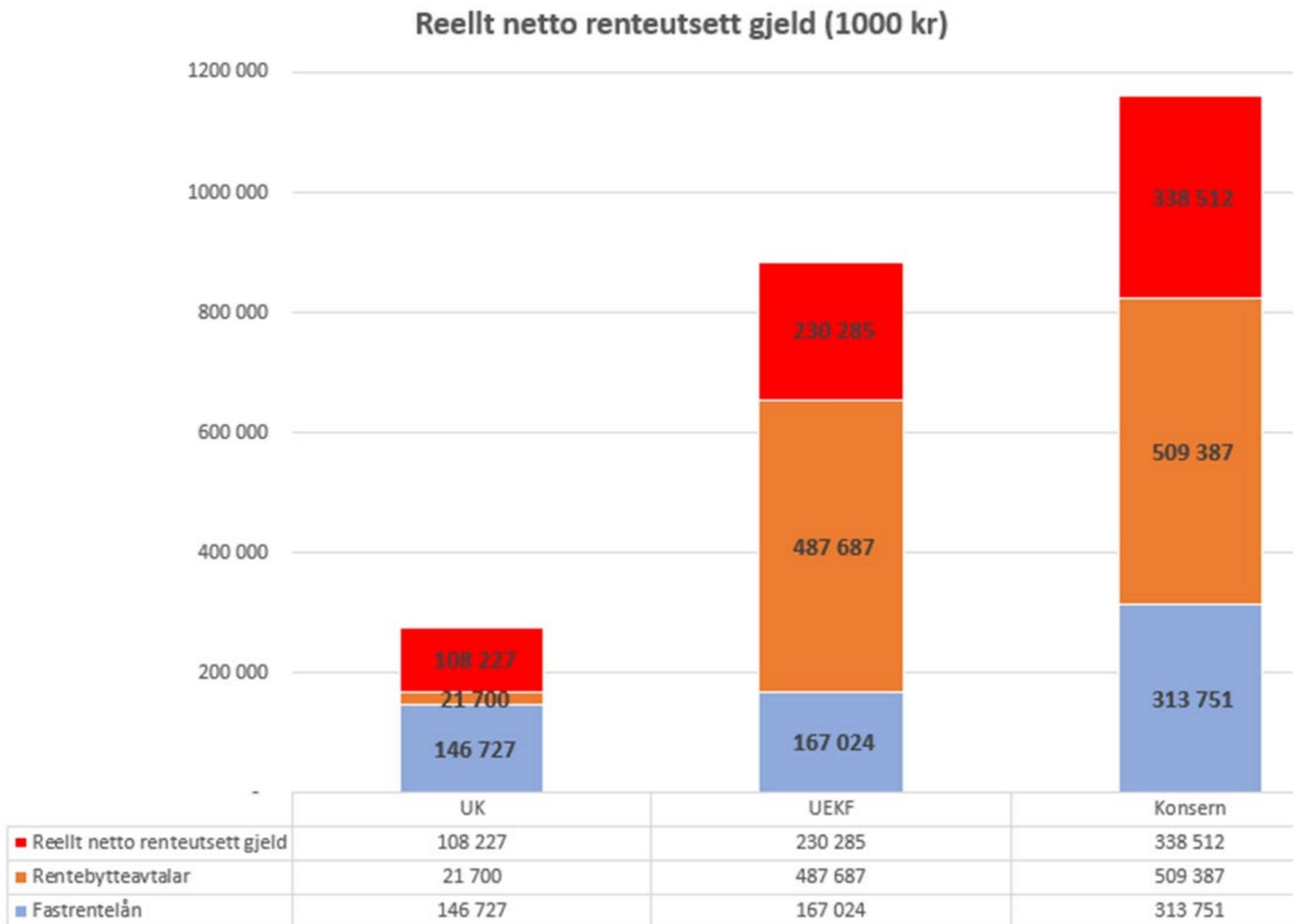
- Forholdet mellom gjeld og inntekt klart problematisk

Netto renteeksponert gjeld målt mot inntektsnivået (4.størst)

Netto renteeksponering i % av brutto driftsinntekter

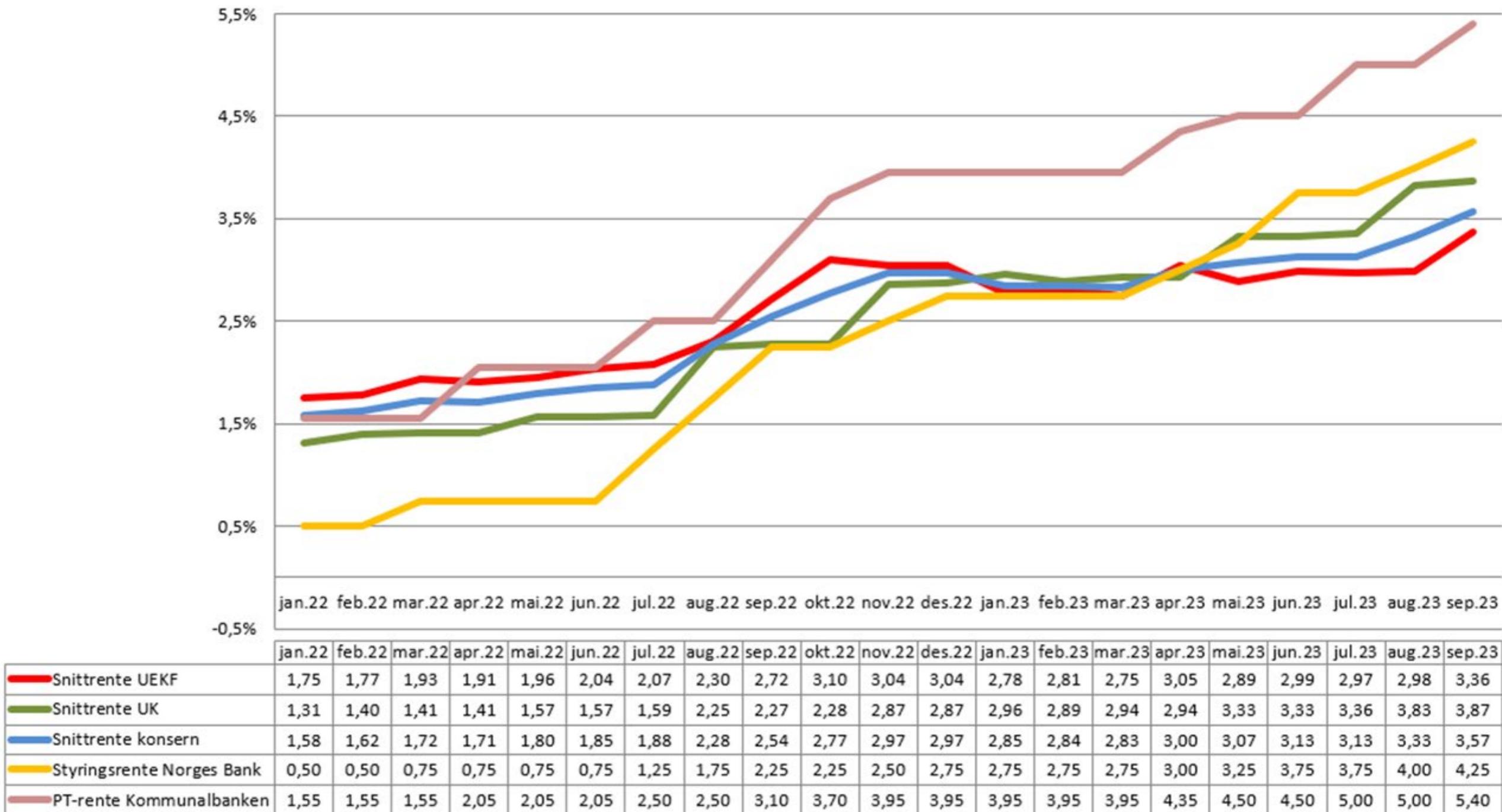

Om lag 3,4 millionar kroner i netto auka rentekostnadar ved 1% renteauke ved utgangen av august

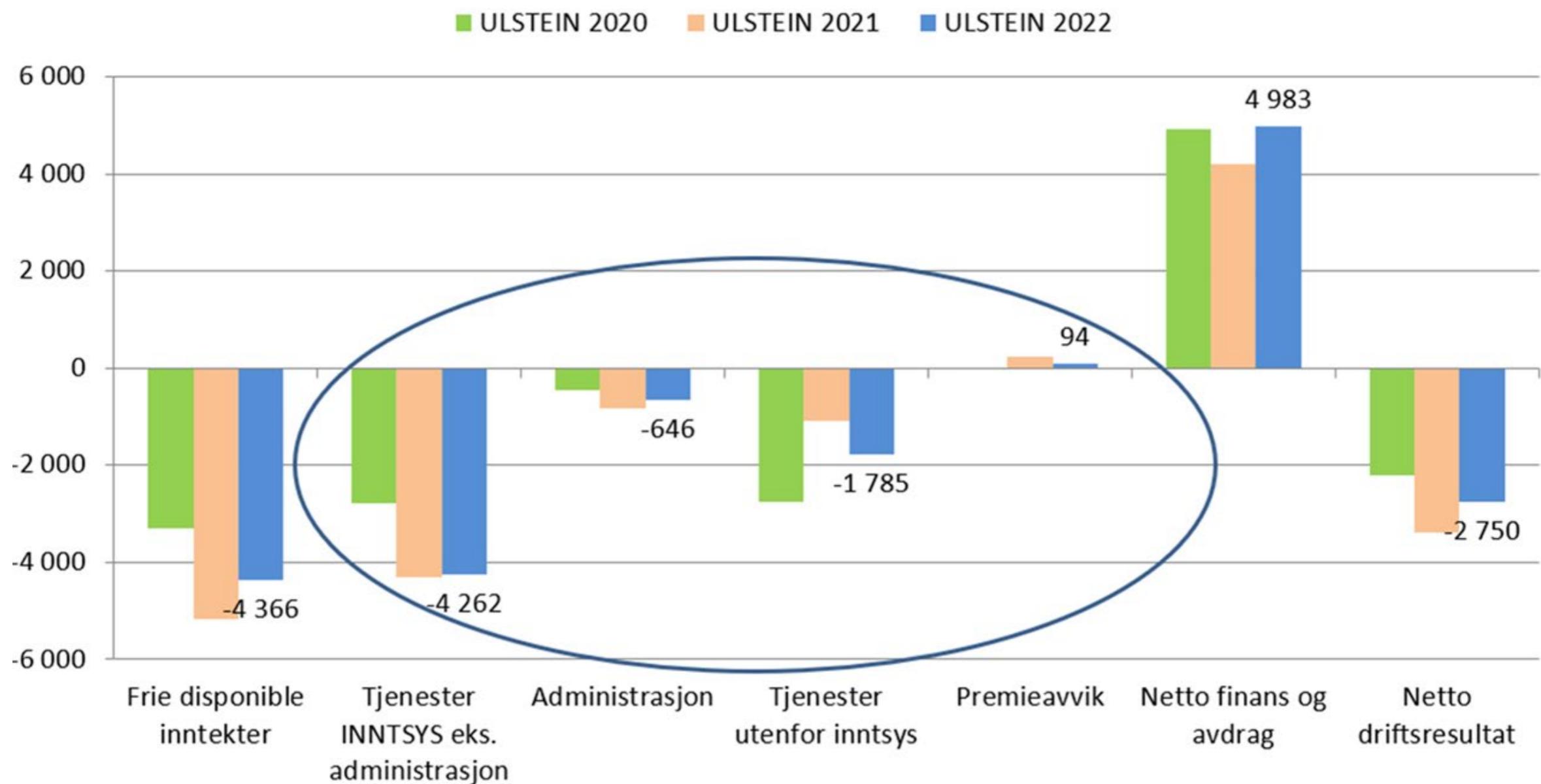
Renta har auka nesten 4% sidan januar 2022

Utvikling snittrenter i Ulstein vs styringsrenta til Norges Bank og PT-renta til KBN frå januar 2022 til september 2023

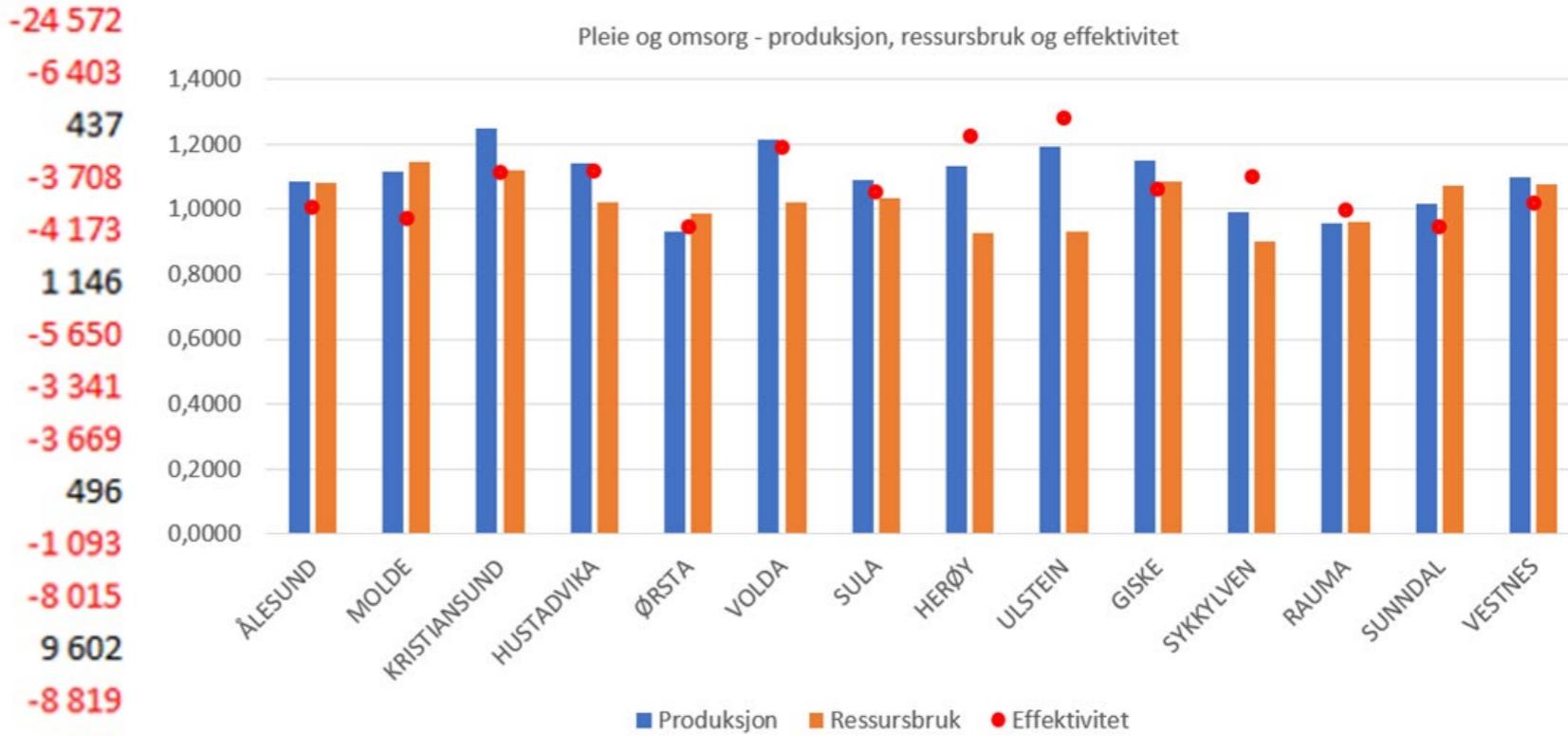
KS si rekneskapsanalyse for 2022

**Kommunens frie disponible inntekter og ressursbruk (kr per innb)
avvik fra landsgjennomsnitt(=0) korrigert for kommunens utgiftsbehov m.m
(kroner per innbygger)**

Lavt kostnadsnivå – likevel god kvalitet på tenestene betyr effektive tenester

	Ulstein
Pleie og omsorg	-24 572
Kommunehelse	-6 403
Grunnskule	437
Barnehage	-3 708
Barnevern	-4 173
Sosialteneste	1 146
Administrasjon	-5 650
Vann/avløp/renovasjon	-3 341
Fys. planl., kulturminne, natur og nærmiljø	-3 669
Samferdsel	496
Brann og ulykkesvern	-1 093
Bustad	-8 015
Næring	9 602
Kultur	-8 819
Kyrkje	-503
IKS-samarbeid	59
Tenester utenf ordinært komm ansvarsområde	-333
Sum avvik kostnadsnivå	-58 537
Premieavvik	823
Finans og avdrag	43 579
Netto driftsresultat	-24 046
Korrigerte frie, disponibile inntekter	-38 181
Avvik finans + frie, disponibile inntekter	-81 760

Asymmetrisk økonomiplan – greitt i 2024 og 2025, men større utfordringar i 2026 og 2027

- Flyktninginntektene «sminker» resultatet for 2024/25, men dei vil ikkje vare evig (i alle fall ikkje på så høgt nivå)
- Markant auka finanskostnadane mot slutten av perioden med så høgt rentenivå – investeringane må finansierast på eit eller anna vis
- Vil alltid kunne drifta betre og billigare, men potensialet er mindre når vi allereie drifter såpass bra
- Resultata dei 2 siste åra har vore kraftig påverka av rekordstor meirskattevekst på nasjonalt nivå – når meirskatteveksten truleg «berre» blir på om lag 6 milliardar i 2023 går vi mot eit større underskot